

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 237/2022-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Straku a sudcov Roberta Šorla (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o. advokátska kancelária, Havlíčkova 16, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Krajského súdu v Bratislave č. k. 1Tpo/13/2022 z 2. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. marca 2022 domáha vyslovenia porušenia základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 8 ods. 1, 2 a 5 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru predchádzajúcim konaním a uznesením o väzbe, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie s tým, že mu bude prikázané, aby ho bezodkladne prepustil na slobodu. Napokon žiada finančné zadostučinenie 3 500 eur.

II.

2. Uznesením vyšetrovateľa z 13. decembra 2021 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie za zločin ublíženia na zdraví v štádiu pokusu, ktorého sa mal dopustiť tak, že 12. decembra 2021 pristúpil k poškodenému a niekoľkokrát ho udral drevenou palicou do hlavy, čím mu zlomil lebku a spôsobil epidurálny hematóm a otras mozgu. Uznesením okresného súdu z 15. decembra 2021 bol sťažovateľ vzatý do väzby z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

3. Prostredníctvom obhajcu sťažovateľ 26. januára 2022 požiadal o prepustenie z väzby na slobodu, v ktorej namietal prieťahy v konaní, nenaplnenie väzobného dôvodu preventívnej väzby a navrhol

nahradiť väzbu inými opatreniami. Pritom poukázal na kvalifikáciu skutku, keď tvrdí, že zo znaleckého posudku vyplýva, že poranenia poškodeného nie je možné považovať za ťažkú ujmu na zdraví, a preto má byť stíhaný za prečin ublíženia na zdraví.

4. Okresný súd uznesením z 11. februára 2022 žiadosť sťažovateľa zamietol, väzbu dohľadom probačného a mediačného úradníka nenahradil, neprijal jeho písomný sľub a záruku jeho partnerky. K priet'ahom v konaní uviedol, že zo spisu nevyplýva, že by orgány činné v trestnom konaní nepostupovali dostatočne rýchlo. Dôvodnosť vzneseného obvinenia odôvodnil priznaním sťažovateľa, výpoveďou svedkyne a znaleckým posudkom s lekáorskými správami, ktoré obsahujú popis zranení poškodeného. K námietke sťažovateľa o kvalifikácii skutku uviedol, že závery znaleckého posudku svedčia skôr v prospech správnosti posúdenia skutku ako pokusu zločinu ublíženia na zdraví, keďže reálne hrozila ťažká ujma na zdraví spočívajúca v poškodení mozgu ako dôležitého orgánu, keďže útok sťažovateľa smeroval na hlavu poškodeného. K tomu však dodal, že posúdenie skutku bude vecou ďalšieho dokazovania a jeho prípadná zmena nemení nič na subjektívnej stránke skutku. K dôvodom preventívnej väzby uviedol, že sťažovateľ vo výpovedi naznačil, že mohlo ísť o skrat v jeho správaní, a v minulosti bol odsúdený za viaceré trestné činy násilnej povahy, čo umožňuje prijať závery o jeho sklonoch k páchaniu trestnej činnosti. Osobitne uviedol, že sťažovateľ bol odsúdený za prečin nebezpečného vyhrážania so zbraňou a stíhaného skutku sa dopustil počas skúšobnej doby podmieneného odsúdenia.

5. K návrhom opatrení nahrádzajúcich väzbu okresný súd uviedol, že sťažovateľ je recidivista bez rešpektu k súdnym rozhodnutiam, keď predchádzajúce tresty nesplnili výchovný a resocializačný účel. Preto písomný sľub sťažovateľa nemôže byť účinným opatrením nahrádzajúcim väzbu. K záruke partnerky sťažovateľa uviedol, že poškodeným je partner netere partnerky sťažovateľa a táto rodinná blízkosť spôsobuje nemožnosť nahradenia väzby takouto zárukou. V súvislosti s dohľadom okresný súd poukázal na charakter trestnej činnosti ovplyvnenej osobnostnými rysmi sťažovateľa a jeho sklonmi k násiliu, ktoré nemožno regulovať obmedzenými možnosťami dohľadu probačného a mediačného úradníka.

6. Proti uzneseniu okresného súdu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorej námietky boli zhodné s jeho žiadosťou o prepustenie z väzby. Sťažovateľ namietal vecnú nesprávnosť uznesenia, nezákonnosť a protiústavnosť všetkých jeho výrokov. Zvýraznil, že väzobné stíhanie trvá už skoro dva mesiace a orgány činné v trestnom konaní nevykonávajú úkony odborne a urýchlene. Namietal, že v uznesení nebola konkretizovaná obava z pokračovania v trestnej činnosti a konanie, ktorého by sa mal dopustiť po prepustení na slobodu. Podľa sťažovateľa v uznesení absentujú presvedčivé a preskúmateľné úvahy o tom, že sú dané dôvody preventívnej väzby. Zdôraznil, že trestného činu ublíženia na zdraví sa dopustil pred 20 rokmi ako mladistvý. K zvyšným odsúdeniam uviedol, že ide o štyri odsúdenia za marenie výkonu úradného rozhodnutia, krádež a nebezpečné vyhrážanie. Napokon namietol, že okresný súd sa nezaoberal nahradením väzby.

7. Krajský súd ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sťažnosť sťažovateľa zamietol. Poukázal na to, že boli dodržané všetky formálne podmienky, zákonná lehota trvania väzby a postup okresného súdu bol zákonný a správny. Krajský súd odkázal na odôvodnenie okresného súdu. Rovnako dospel k záveru, že sú dané dôvody väzby a náhrady väzby sú neopodstatnené s ohľadom na osobu sťažovateľa. Zopakoval skutočnosti odôvodňujúce vznesenie obvinenia s tým, že niet dostatok podkladov, na základe ktorých by bolo možné definitívne právne posúdiť skutok

sťažovateľa, keďže otázka, či došlo k ťažkej ujme alebo len k ujme na zdraví, je právna a súd ju definitívne uzavrie na základe dokazovania po podaní obžaloby.

III.

8. Sťažovateľ namieta protiústavnosť, nezákonnosť a arbitrárnosť uznesenia osobitne ku kvalifikácii skutku, v dôsledku čoho je obmedzený na osobnej slobode preventívnou väzbou. Podľa sťažovateľa skutok, pre ktorý je stíhaný, bol účelovo nadkvalifikovaný. Tvrdí, že v čase vznesenia obvinenia ešte nebol vyhotovený znalecký posudok, ktorý by potvrdil, že jeho konaním utrpel poškodený ťažkú ujmu na zdraví. Taktiež neexistoval dôkaz, ktorý by potvrdil jeho úmysel spôsobiť ťažkú ujmu na zdraví. Namieta, že krajský súd len prevzal závery okresného súdu, s jeho argumentáciou sa dostatočne nevysporiadal, nevzal do úvahy reálnu dôkaznú situáciu a neskúmal správnosť právnej kvalifikácie stíhaného skutku.

IV.

9. Sťažovateľ namieta porušenie základných práv konaním, ktoré predchádzalo rozhodnutiu krajského súdu. Z ústavnej sťažnosti, osobitne z návrhu na rozhodnutie ústavného súdu však nie je zrejmé, koho a aký postup týmto spojením sťažovateľ namieta. Ústavná sťažnosť v rozsahu proti bližšie nešpecifikovanému predchádzajúcemu konaniu nemá náležitosti podľa § 123 ods. 1 písm. a) a b) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a z tohto dôvodu bola v tomto nejasnom rozsahu podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

10. Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím o väzbe. Právo na osobnú slobodu je garantované čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny) a čl. 5 dohovoru, v ktorých je obsiahnuté aj právo začať konanie, v ktorom súd rozhodne o zákonnosti a primeranosti väzby s ohľadom na jej trvanie a možnosti jej nahradenia (III. ÚS 7/00, III. ÚS 255/03, III. ÚS 199/05, III. ÚS 424/08). Článok 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny) a čl. 5 dohovoru zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné tieto osobitné ustanovenia, a nie všeobecné ustanovenia čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a čl. 6 ods. 1 dohovoru, do ktorých namietaným uznesením krajského súdu nemohlo byť zasiahnuté. Námietka porušenia týchto práv je zjavne neopodstatnená, čo je dôvodom jej odmietnutia podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. Ústavná sťažnosť v rozsahu proti uzneseniu krajského súdu z dôvodu porušenia základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietnutá.

12. Obsahom základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy (čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny) je ustanovenie, podľa ktorého osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Ústavný rámec dopĺňajú ustanovenia čl. 5 ods. 1 písm. c) dohovoru, podľa ktorého nikoho nemožno pozbaviť slobody, pokiaľ sa tak nestane v súlade s konaním ustanoveným zákonom, ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné

zabrániť osobe v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Pri rozhodovaní o väzbe musia byť súčasne splnené formálne predpoklady väzby (uznesenie o vznesení obvinenia) a materiálne predpoklady väzby, keď musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu a spáchal ho obvinený; zároveň musí existovať niektorý z väzobných dôvodov podľa § 71 Trestného poriadku (III. ÚS 417/2011). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby takéto rozhodnutia boli založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08).

13. Rozhodnutie krajského súdu možno posúdiť v súvislosti s rozhodnutím okresného súdu, ktorým bola zamietnutá žiadosť sťažovateľa o prepustenie z väzby. Vo vzťahu k vznesenému obvineniu nie je sporné, že sťažovateľ sa dopustil fyzického útoku voči poškodenému, ktorého drevenou palicou udieral do hlavy a spôsobil mu zranenie. Nie je sporné, že sťažovateľ sa dopustil trestného činu. Sporné s ohľadom na následky na zdraví poškodeného je len právne posúdenie skutku. Krajský súd túto otázku definitívne nevyriešil s tým, že môže byť predmetom posúdenia po podaní obžaloby. Takýto záver krajského súdu nemožno považovať za rozporný so základnými právami sťažovateľa, keďže dôvodnosť obvinenia z trestného činu je daná, i keby bol prijatý záver o tom, že nedošlo k zločinu ublíženia na zdraví v štádiu pokusu, ale „len“ k prečinu ublíženia na zdraví. Presné právne posúdenie skutku je z pohľadu základných práv sťažovateľa bez významu ku konštatovaniu či už dôvodnosti vzneseného obvinenia alebo dôvodu preventívnej väzby. Okrem toho i doterajšia úvaha súdov, že konanie sťažovateľa mohlo viesť k ťažkej ujme na zdraví, keďže útok palicou smeroval na hlavu poškodeného, nevybočuje z možného rámca právnej kvalifikácie inak nepochybného skutku sťažovateľa. Preto konštatovanie dôvodnosti vzneseného obvinenia nebolo spôsobilé viesť k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru.

14. Čo sa týka dôvodov preventívnej väzby a nemožnosti ich nahradenia, je zrejmé, že základom úvahy krajského súdu boli závery okresného súdu, ktoré vychádzali z toho, že sťažovateľ bol už štyrikrát postihnutý odsúdením v trestnom konaní, a skutku, pre ktorý bolo vznesené obvinenie, sa dopustil počas skúšobnej doby podmienenečného odkladu výkonu trestu odňatia slobody. Záver okresného a krajského súdu o sklonochoch sťažovateľa páchať trestnú činnosť bez ohľadu na predchádzajúce odsúdenia a z toho vyvodený záver o dôvodoch preventívnej väzby a nemožnosti jej nahradenia má jasný základ v predchádzajúcom konaní sťažovateľa, ktorému k spáchaniu skutku nezabránila ani hrozba premeny podmienenečne uloženého trestu odňatia slobody. Je zrejmé, že doteraz uložené sankcie nevedli k tomu, aby sa sťažovateľ zdržal trestným právom postihovaného násilného konania. Takéto závery namietaného rozhodnutia krajského súdu nemožno považovať za rozporné so základnými právami sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy, čl. 8 ods. 1, 2 a 5 listiny a čl. 5 ods. 1 písm. c) a ods. 3 a 4 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. apríla 2022

Peter Straka
predseda senátu